

This question paper contains 4+2 printed pages]

A—315—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCE

B.A. (Third Semester) EXAMINATION

MARCH/APRIL, 2017

PUBLIC ADMINISTRATION

Paper V

(Personnel Administration)

(MCQ + Theory)

Wednesday, 12-4-2017)

Time : 2.00 p.m. to 4.00 p.m.

Time— Two Hours

Maximum Marks—40

- N.B. :—*
- (i) Attempt All questions.
  - (ii) All questions carry equal marks.
  - (iii) In Question No. 1 wrong answer will carry negative mark.
- (i) सर्व प्रश्न सोडवा.
- (ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- (iii) प्रश्न क्रमांक 1 मधील चुकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण आहेत.

(MCQ)

1. Attempt the following multiple choice questions :

10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

(i) Recruitment by promotion is called.....recruitment.

- (A) Direct (B) Indirect
(C) Positive (D) Negative

बढतीद्वारे भरतीला.....भरती म्हणतात.

- (अ) प्रत्यक्ष (ब) अप्रत्यक्ष
(क) सकारात्मक (ड) नकारात्मक

P.T.O.

(ii) Which of the following is *not* a type of training ?

- (A) Formal Training
- (B) Departmental Training
- (C) Positive Training
- (D) Long-term Training

खालीलपैकी कोणता प्रशिक्षणाचा प्रकार **नाही** ?

- (अ) औपचारिक प्रशिक्षण
- (ब) विभागीय प्रशिक्षण
- (क) सकारात्मक प्रशिक्षण
- (ड) दीर्घकालीन प्रशिक्षण

(iii) Which of the following is benefit of retirement ?

- (A) Transfer
- (B) Pension
- (C) Promotion
- (D) Demotion

खालीलपैकी कोणता सेवानिवृत्तीचा फायदा आहे ?

- (अ) बदली
- (ब) सेवानिवृत्ती वेतन
- (क) बढती
- (ड) पदावनती

(iv) Which of the following processes is *not* important in Personnel Administration ?

- (A) Retirement
- (B) Recruitment
- (C) Promotion
- (D) Election

खालीलपैकी कोणती प्रक्रिया कर्मचारी प्रशासनात महत्वाची **नाही** ?

- (अ) सेवानिवृत्ती
- (ब) भरती
- (क) बढती
- (ड) निवडणूक

(v) .....is the main principle in Public Administration view by E.N. Gladen.

- (A) Personnel
- (B) Finance
- (C) Development
- (D) Capital

इ. एन. ग्लॅडन यांच्या मते लोकप्रशासनामध्ये.....हेच मुख्य तत्व आहे.

- (अ) कर्मचारी (ब) वित्त
(क) विकास (ड) भांडवल

(vi) According to..... "A promotion means that an employee has been transferred from a lower to higher position."

- (A) M. Demock (B) Bill Gates
(C) L.D. White (D) Willoughby

“बढती म्हणजे कर्मचारऱ्याची कनिष्ठ पदावरून वरिष्ठ पदावर बदली करणे होय.” ही व्याख्या.....यांची आहे.

- (अ) एम. डिमॉक (ब) बिल गेट्स
(क) एल. डी. व्हाईट (ड) विलोबी

(vii) .....is related to the promotion.

- (A) Salary increment of civil servant
(B) Increase in function of civil servant
(C) Increase in responsibility of civil servant
(D) All of the above

.....हे बढतीशी संबंधित आहे.

- (अ) सनदी सेवकाच्या वेतनात वाढ
(ब) सनदी सेवकाच्या कार्यात वाढ
(क) सनदी सेवकाच्या जबाबदारीत वाढ
(ड) वरीलपैकी सर्व

(viii) Which of the following statements is/are correct about objective of Personnel Administration ?

- (A) To increase moral of personnel
(B) To increase administrative efficiency
(C) To develop national polities
(D) Only (A) and (B)

P.T.O.

कर्मचारी प्रशासनाच्या उद्दीष्टाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान योग्य आहे ?

- (अ) कर्मचाऱ्याचे मनोबल वाढविणे
- (ब) प्रशासकीय कार्यक्षमतेत वाढ करणे
- (क) राष्ट्रीय राजकारणाचा विकास करणे
- (ड) फक्त (अ) आणि (ब)

(ix) Match the pair and select the *correct* answer from the codes given below :

List I

- (a) Types of Recruitment
- (b) Types of Training
- (c) Principles of promotion
- (d) Benefits of Retirement

List II

- (1) Pension and Gratuity
- (2) Merit and Seniority
- (3) Formal and Informal
- (4) Direct and Indirect

Codes :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(A)	(1)	(2)	(3)	(4)
(B)	(3)	(1)	(4)	(2)
(C)	(4)	(3)	(2)	(1)
(D)	(2)	(3)	(4)	(1)

जोड्या लावा व खाली दिलेल्या संकेतांकातून योग्य संकेत निवडा :

यादी I

- (a) भरतीचे प्रकार
- (b) प्रशिक्षणाचे प्रकार
- (c) बढतीचे तत्व
- (d) सेवानिवृत्तीचे फायदे

यादी II

- (1) पेन्शन व उपदान
- (2) गुणवत्ता व सेवाजेष्ठता
- (3) औपचारिक व अनौपचारिक
- (4) प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष

संकेत :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(अ)	(1)	(2)	(3)	(4)
(ब)	(3)	(1)	(4)	(2)
(क)	(4)	(3)	(2)	(1)
(ड)	(2)	(3)	(4)	(1)

- (x) Why is training essential ?
- (A) Extension of new knowledge
- (B) To promote esprit de corps
- (C) To promote integrity
- (D) All of the above

प्रशिक्षण का महत्वाचे आहे ?

- (अ) नवीन ज्ञानात भर टाकण्यासाठी
- (ब) सहकार्याची भावना निर्माण करण्यासाठी
- (क) एकात्मतेची भावना निर्माण करण्यासाठी
- (ड) वरील सर्व

(Theory)

2. Define Personnel Administration and explain its scope. 10
- कर्मचारी प्रशासनाची व्याख्या सांगून त्यांची व्याप्ती स्पष्ट करा.

Or

(किंवा)

Write the meaning and needs of retirement.

सेवानिवृत्तीचा अर्थ आणि आवश्यकता लिहा.

3. State the types of recruitment. 10
- भरतीचे प्रकार सांगा.

Or

(किंवा)

Write the types of training.

प्रशिक्षणाचे प्रकार लिहा.

P.T.O.

4. Write short notes on any *two* of the following :

- (i) Promotion
- (ii) Importance of Personnel Administration
- (iii) Objective of Training
- (iv) Benefits of Retirement.

खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टीपा द्या :

- (i) बढती
- (ii) कर्मचारी प्रशासनाचे महत्व
- (iii) प्रशिक्षणाचे उद्देश
- (iv) सेवानिवृत्तीचे फायदे.